

וקראת לשבת עונג

אלון תרני בפאכע באקדע ובסולת פלאוו

גליון מס' 691

חג הפסח

ט"ו בניסן התשפ"ג

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"ג שאול בן סלביה ע"ה | לע"ג שלמה זיוא בן שנה ע"ה | לע"ג יצחק בן מיטה אסתר ע"ה | לע"ג שמעון בן חביבה ע"ה | לע"ג רחל שנה בת מנורה ע"ה

לע"ג מרן רשכבה"ג שמריהו יוסף חיים בן פעשא מרים זצוק"ל, מרן ראש הישיבה הגאון ר' שלום בן תופחה זצוק"ל והגאון ר' שמעון בן חביבה זצוק"ל

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

סיום מסכת בכל שנה

מרן זצ"ל היה בן בכור לאביו, ובמשך כל שנותיו הקפיד לסיים מסכת בערב חג הפסח. פעם סיפר כי מאז היותו ילד קטן עוד לפני הגיעו לגיל מצוות, הקפיד לסיים מסכת בכל שנה, גם בשנים בהן היו טרוד מאוד בלימודיו ולא הספיק לסיים מסכת עד ליל בדיקת חמץ. היה הוגה במשך כל הלילה על מסכת מריש ועד סוף עד שהספיק לסיימה לאחר עלות השחר. ראוי לציין כי בבית הכנסת של מרן היה נערך סיום מסכת, אך מרן לא אבה לסמוך על הדבר ולאכול בסיום מסכת שנלמדה ע"י אחרים, אלא סיים מסכת הוא בעצמו.

ברח מביתו לבית המדרש

שנים רבות בימי חול המועד, ממהר היה רבנו "לברוח" מביתו לבית הכנסת "צופיוף" בשכונת הבוכרים, לאחר שהזדרז לסעוד סעודת שחרית לכבוד חול המועד. שם היה ספון וצפון בעסק התורה עד לשעה שלש, ארבע אחה"צ.

מנהג זה הנהיג לעצמו, מחמת שהיה חושש שיבואו ידידיו ותלמידיו לבקרו ביקור חג, והדבר יבטל אותו מלימוד התורה, ובשל חשקו העז ללמוד וללמוד, היה בורח מביתו בכל ימי חול המועד ללמוד לבדו ושכינה כנגדו. בהגיע צהרי היום, היו בניו שיחיו מפצירים בו שיבוא לסעוד את סעודת הצהריים לכבוד יום המועד, אך רבנו מעדיף היה לסעד את הלב בעוד תורה, ובעוד עיון מעמיק לכבוד המועד שזוהי שמחת החג האמיתית שלו, והיה דוחה אותם עוד מעט ועוד מעט.

כך היה שקוע בעסק התורה מאהבתו אותה עד אין קץ עד לשעות אחר הצהריים.

רק אז היה מגיע לביתו לסעוד את ארוחת הצהריים ומחיל אל חיל לתפילת מנחה וערבית, וזיכוי הרבים במסירת שיעוריו לציבור הרחב.

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום מאיר ואלק שלום"א

מיכלא דאסותא - לחם רפואה

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: בתקופה שלפני מלחמת העולם השנייה התגורר ברומניה אדם גדול ושמו הגה"צ רבי צבי קינסטליכער זצ"ל, אב"ד הערמנשטאט-סעבע.

שנה אחת בחודש ניסן הרגיש ביסורים נוראים במקום הקיבה, ונסע לעיר קלויזנבורג כדי לדרוש אצל רופאים מומחים שימצאו מזור למחלתו. ואכן את אשר יגור ממנו בא, כי אחרי בדיקות חוזרות ונשנות הודיעו לו שמחלה קשה מקננת בגופו וחייבים תיכף לנתחו כדי לעקור ולרפא את המחלה.

לימים תיאר הגר"צ במכתב לידידו ומחותנו הגה"צ רבי ישראל וועל זצ"ל: "לא יכולתי להסכים ע"י להיות בבית החולים במשך ימי החג, ובטחתי בה' שלא אעבור על 'בל-תאחר', ובאתי לביתי"... בלית ברירה הסכימו הרופאים לדחות הניתוח אך התרו בו מאוד לבל יאכל שום דבר זולת חלב וביצים ומי תפוזים, וכ"ש שלא לאכול פת ולחם.

את ליל הסדר ערך כדרכו ברוממות הרוח והתלהבות הנפש מתוך שמחה וחדוה, ובעת אכילת מצה החליט לעבור על דברי הרופאים ואכל כזית מצה שרויה בחלב בשני הלילות – "חסדי ה' כי לא תמנו, כי בלילה שני אחר הסדר סרו היסורים לגמרי, וכאילו לא היו, ולא הרגשתי שום כאב בה".

בשבת אחרי פסח עלה לבימה, והודיע את צערו לרבים שעליו לעבור ניתוח מסוכן ושיתפללו בעדו ויבקשו עליו רחמים, ומסר לפנייהם דברי פרידה בדמעות שליש שמא לא יזכה חלילה לקום ממיטת חליו, כי מי יודע מה יגזור עליו השי"ת.

לאחר כמה ימים נסע שוב לקלויזנבורג אל הרופא. הרופא חזר לבדקו טרם הניתוח, ומה גברה תדהמתו בראותו שהמחלה נעלמה כליל, ולא מצא שום חסרון במקום הקיבה. הוא היה בטוח שבינתיים ביקר הגר"צ אצל רופא מומחה שריפא את מחלתו, ומרוב התפעלות ביקש שיגלה לו מי הוא הרופא שהצליח לרפאותו רפואה שלימה.

השיב לו הגר"צ שלא היה אצל שום רופא, רק אכל בליל הסדר את הכזית מצה, מיכלא דאסותא, ועל ידי כך זכה לרפואה שלימה. "וענה [הרופא] ואמר, שנס גדול נעשה לי, והודה שידיעת וחכמת הרופאים הוא כאין נגד רצון הבורא ית"ש".

כאמור, בעל המעשה עצמו כתב את כל השתלשלות הדברים במכתבו, ומסיים שם: "נא למסור תוכן המכתב לבני שיחי, שידע גם הוא להודות ולהלל לשמו יתברך על כל החסד אשר גמלני, ויברך ברכת שעשה ניסים לאבותינו" (המכתב נדפס במלואו ב'באר צבי' חלק האגרות, מכתב לב). גם עדי שמיעה היו מספרים בערגה, איך היה הגר"צ מתאר להם כיצד הרגיש שהמצות פעלו להסיר ממנו את כל מכאוביו.

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

שבעת ימים תאכל מצות...

פעם אחת, בשנת בצורת, החליטו גבאי הצדקה של העיר ווילנא, מפני המצב הקשה, להפחית מסכום הכסף הרגיל אשר נהגו לחלק לעניי העיר בכל שנה ל"קמחא דפסחא".

כאשר הגיע הדבר לגאון מווילנא צווה לקרוא מיד לגבאי הצדקה, והללו מיהרו לבוא.

אשאל אתכם שאלה – פתח הגאון – מדוע בפסוק ו' כתוב: "תאכל מצת", בכתוב חסר בלי האות ו', ואילו בפסוק ז' כתוב: "מצות יאכל", בכתוב מלא עם האות ו'?

אלא – השיב הגאון – כאשר מדובר בך, בעצמך, רשאי אתה לצמצם ככל שתרצה, משום כך כתוב: "תאכל מצת", בכתוב חסר. ואילו כאשר מדובר באחרים הזקוקים לעזרה ולתמיכה, שם אין אתה רשאי לחסוך, ומשום כך כתוב: "מצות יאכל" בכתוב מלא.

מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה

פעם אחת הגיע אורח אל ביתו של הצדיק רבי דוד מלעלוב. בבית הרב שררו עוני ומחסור ולא נמצא מאומה כדי לכבד את האורח. מאומה, פרט למצה שמורה אותה שמר הרבי בזהירות רבה כדי לקיים מצוות אכילת מצה בליל הסדר.

מיהר הרבי, לקח את המצה השמורה, הכין ממנה תבשיל והניח לפני האורח...

יאכל מר – אמר הרבי לאורח – יאכל וישבע.

לאחר שהלך האורח אמר הרבי: מהפסוק "ושמרתם את מצות" לומדים אנו שני דברים גם את החיוב לאכול מצה שמורה וגם למדוד אותנו חז"ל דבר נוסף ש"מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה".

אם כן – אמר הרבי – קיימתי את החיוב "מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה" ומצה שמורה יזמין לי הקדוש ברוך הוא ממקום אחר...

ושמרתם את מצות

יש להעיר – אמר הגאון רבי חנוך צבי מבענדין – בכל מקום

"שמירה" היא מלשון "המתנה" כגון בפסוק "ואביו שמר את הדבר" שם מפרש רש"י שהיה ממתין ומצפה מתי יבוא, ואילו כאן בפסוק: "ושמרתם את המצות" הוא לשון "זריזות" שלא יבוא לידי חימוץ, וכמו שמפרש רש"י: אם באה לידך עשה אותה מיד!

אלא – אמר רבי חנוך צבי – שמעתי פעם על רופא מנתח גדול שלימד את תלמידיו כיצד יש לנתח חולה. כדי להמחיש להם עד כמה יש להיזהר בשעת מעשה אמר להם הרופא: "לאט לאט כי הזמן קצר..." כאשר מוטל אדם על שולחן הניתוחים אין זמן רב כדי לבצע בו את הניתוח המתבקש על כן אין זמן לקלקל ולחזור ולתקן...

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

חכם מה הוא אומר

סיפר הגר"י גלינסקי זצ"ל: שהיתי במונסי בשבת, והתארחתי בבית הגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל, הוא הזמין אותי לבר המצוה של נכדו, ביום ראשון בערב. הציג בפני את חתן בר המצוה ושיבח את התמדתו וידיעותיו. ביקש שאשא דברים.

פתחתי ושאלתי: הן רבותינו אומרים, שהיצר הרע מתלווה לאדם בלידתו (סנהדרין צא ע"ב) ולכן קרוי 'מלך קנן' (קהלת ד, יג). לעומת היצר הטוב, שמגיע רק בהיכנסו למצוות.

מעתה, גדולה התמיהה: כיצד נער שטרם הגיע למצוות ויצר הרע מקנן בו לבדו, שוקד על התורה ויודע את שלושת ה'בבות' על בוריים, וחלקים ממוסכתות נוספות?!

אלא מאי, אספר לכם מעשה שהיה. התבקשתי לדבר בפני תלמידי תלמוד תורה במונסי. שאלתי: "מי רוצה סוכריה?!"

ענו פה אחד: "כולנו!"

תמהתי: "כל אחד יכול להעיד על עצמו, ולומר: 'אני רוצה סוכריה!'."

אבל איך יודע כל אחד שגם חבריו רוצים, כמוהו?!"

ענו במקלה: "סוכריה, רוצים כולם!", כי זה מתוק, זה טעים וזה נחשק!

"לכן", אמרתי, "תבינו איך אמרו בני ישראל פה אחד: 'נעשה ונשמע' (שמות כד, ז) על מתן תורה. לכאורה היה ראוי שכל יחיד יתחייב כשלעצמו, ויאמר: אעשה ואשמע. אבל התורה מתוקה מדבש ומנופת צופים. ועל מיני מתיקה ידוע, שכולם רוצים!"

מעתה, אין לימוד התורה תלוי ביצר הטוב או בהעדו. המגיע למתיקות התורה, לטעמה, שוקד עליה באין הפוגות!...

ועד זקנה ושיבה! הן זכורה לנו התמדתו של הסטייפלר זצ"ל: בישיבה היו לו סדרי לימוד של שלושים ושש שעות רצופות. היה לומד יום לילה ויום, וישן לילה. וישן לילה. ואיך ניצל כל רגע.

בכל שבוע ערך סיום שישה סדרי משנה שהיה משנן בדרך, מביתו לבית המדרש וחזור. ובין גברא לגברא, אם יצא ורעהו נכנס, כבר היה ראשו בגמרא.

מה מביא לכזו שקידה? ודאי שהציווי "והגית בו יומם ולילה" (יהושע א, ח). אבל פעם אמר לי בכזו מתיקות: "ר' יעקב, וויסט איר, היודעים אתם?! ברכת התורה אינה ברכת המצוות גרידא, היא גם ברכת הנהנין!"

אח, ובכזו הנאה, איך אפשר להפסיק?

טעמי תורה, כמה מתוקים הם, כמה ערבים!

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס 'לגדל' על חינוך ילדים

שולחן שבת (א)

מספר כללים שבעזרתם בס"ד נדלג על הרבה מהמורות. 1. הנמכת ציפיות -

להיות מציאותי, לקבל חוסר סבלנות וחוסר הקשבה בהבנה כדבר מובן. יש ווארט חסידי ידוע על הפסוק 'אשרי העם שככה לו', האומר, טוב לאדם שככה, כלומר שטוב לו איך שזה ככה. אנו צריכים להגיע לשולחן שבת עם רצון טוב אבל בלי תכניות מחייבות. להחליט אני בא לתת טוב, אם אצליח, הם ישירו איתי. אם לא, אשיר לבד. אם אצליח, אדבר על נושא שהכנתי. אם לא, אזרחם איתם. לא להתאכזב! ולא להיצמד לתוכנית מחייבת. לשיר גם אם אין שיתוף פעולה מייד - ההתלהבות תדביק ותסחף. במקום להיות עסוקים בארגון המקלה, עדיף להתחיל לשיר זמירות שבת בהתלהבות ובשמחה ולאט לאט נראה איך עוד ילד ועוד ילד מצטרף לשירה. בדוק ומנוסה!

2. התארגנות - ארגון מקדים הכולל שעות שינה ומניעת שעות לחץ. כולנו יודעים שבחורף אנו מאורגנים בסביבות השעה ארבע אחה"צ, למרות שבקיץ יש לנו עוד שלוש שעות. הכל עניין של תכנון. יש בתים שבערב שבת יש צעקות ומתח שאחריהם אין עם מי לדבר. בתכנון